

Wolność

Katechizm Kościoła Katolickiego
1730-1742

1730 Bóg stworzył człowieka jako istotę rozumną, dając mu godność osoby obdarzonej możliwością decydowania i panowaniem nad swoimi czynami.

„Bóg bowiem zechciał człowieka pozostawić w ręku rady jego, żeby Stworzyciela swego szukał z własnej ochoty i Jego się trzymając, dobrowolnie dochodził

do pełnej i błogosławionej doskonałości”

(Sobór Watykański II, konst. *Gaudium et spes*, 17).

**Człowiek jest istotą rozumną,
a przez to podobną do Boga;
został stworzony jako wolny**

i mający panowanie nad swoimi czynami
(Św. Ireneusz, *Adversus haereses*, IV, 4, 3).

**1731 Wolność jest zakorzenioną w rozumie i woli
możliwością działania lub niedziałania,
czynienia tego lub czegoś innego,
a więc podejmowania przez siebie
dobrowolnych działań.**

Dzięki wolnej woli każdy decyduje o sobie.

Wolność jest w człowieku siłą wzrastania
i dojrzewania w prawdzie i dobru;
osiąga ona swoją doskonałość,
gdy jest ukierunkowana na Boga,
który jest naszym szczęściem.

1732 Wolność,
dopóki nie utwierdzi się w pełni
w swoim najwyższym dobru,
jakim jest Bóg,
zakłada możliwość wyboru
między dobrem a złem,
a więc albo wzrastania w doskonałości,
albo upadania i grzeszenia.
Charakteryzuje ona czyny właściwe człowiekowi.
Staje się źródłem pochwały lub nagany,
zasługi lub winy.

1733 Im więcej człowiek czyni dobra,
tym bardziej staje się wolnym.
**Prawdziwą wolnością jest tylko wolność
w służbie dobra i sprawiedliwości.**
Wybór nieposłuszeństwa i zła
jest nadużyciem wolności i prowadzi
do „niewoli grzechu” (Por. Rz 6, 17).

1734 Wolność czyni człowieka
odpowiedzialnym za swoje czyny
w takiej mierze, w jakiej są one dobrowolne.
Postęp w cnocie, poznanie dobra i asceza
zwiększają panowanie woli nad jej czynami.

1735 Poczytalność i odpowiedzialność za działanie mogą zostać **zmniejszone, a nawet zniesione**, na skutek niewiedzy, nieuwagi, przymusu, strachu, przyzwyczajień, nieopanowanych uczuć oraz innych czynników psychicznych lub społecznych.

1736 Każdy **czyn bezpośrednio chciany**
jest przypisywany jego sprawcy:

Tak więc Pan w ogrodzie zwraca się do Adama,
który popełnił grzech:

„Dlaczego to uczyniłeś?” (Por. Rdz 3,13).

Podobnie pyta Kaina (Por. Rdz 4, 10).

Tak samo zwraca się prorok Natan do króla Dawida
po jego cudzołóstwie z żoną Uriasza
i zamordowaniu go (Por. 2 Sm 12, 7-15).

Działanie może być zamierzone pośrednio,
gdy wynika z zaniedbania w stosunku do tego,
co należało wiedzieć lub uczynić, np. wypadek
na skutek nieznanomości zasad ruchu drogowego.

1737 Skutek może być dopuszczony,
choć nie był chciany przez sprawcę,
np. nadmierne wyczerpanie matki przy chorym dziecku.
Zły skutek nie jest przypisywany sprawcy,
jeżeli nie był zamierzony ani jako cel,
ani jako środek działania,
jak np. śmierć poniesiona podczas udzielania pomocy
osobie będącej w niebezpieczeństwie.
Aby zły skutek mógł być przypisany sprawcy,
trzeba, aby był przewidywany,
a sprawca miał możliwość uniknięcia go,
np. zabójstwo spowodowane przez kierowcę
w stanie nietrzeźwym.

1738 Wolność wypełnia się
w relacjach międzyludzkich.

Każda osoba ludzka, stworzona na obraz Boży,
ma **prawo naturalne**,

by była uznana za istotę wolną i odpowiedzialną.

Wszyscy są zobowiązani do szacunku wobec każdego.

Prawo do korzystania z wolności jest nieodłącznym
wymogiem **godności osoby ludzkiej**,

zwłaszcza w dziedzinie moralności i religii

(Por. Sobór Watykański II, dekl. *Dignitatis humanae*, 2).

Prawo to powinno być uznane przez władze świeckie
oraz chronione w granicach dobra wspólnego

i porządku publicznego

(Por. Sobór Watykański II, dekl. *Dignitatis humanae*, 7).

1739 *Wolność i grzech.*

Wolność człowieka jest ograniczona i omylna.

Rzeczywiście, człowiek zbłądził.

Zgrzeszył w sposób wolny.

Odrzucając plan miłości Bożej, oszukał samego siebie;
stał się niewolnikiem grzechu.

Ta pierwsza alienacja pociągnęła za sobą wiele innych.

Od początku historia ludzkości świadczy
o nieszczęściach i uciskach,
które zrodziły się w sercu człowieka
w następstwie złego używania wolności.

1740 Zagrożenia wolności.

Wolność nie daje nam prawa do mówienia i czynienia wszystkiego. Opiera się na fałszu przekonanie, że człowiek, „podmiot tej wolności, (jest) jednostką samowystarczalną i mającą na celu zaspokojenie swojego własnego interesu przez korzystanie z dóbr ziemskich”

(Kongregacja Nauki Wiary, instr. *Libertatis conscientia*, 13).

Poza tym, uwarunkowania ładu ekonomicznego i społecznego, politycznego i kulturowego, konieczne do właściwego korzystania z wolności, zbyt często są nieuznawane i gwałcone.

Te sytuacje zaślepienia i niesprawiedliwości obciążają życie moralne i wystawiają zarówno mocnych, jak i słabych na pokusę grzechu przeciw miłości.

Człowiek, oddalając się od prawa moralnego, godzi we własną wolność, sam się zniewala, zrywa braterstwo z innymi ludźmi i buntuje się przeciw prawdzie Bożej.

1741 *Wyzwolenie i zbawienie.*

Przez swój chwalebny Krzyż

Chrystus wysłużył zbawienie wszystkim ludziom.
Wybawił ich z grzechu, który trzymał ich w niewoli;
„Ku wolności wyswobodził nas Chrystus” (Ga 5, 1).

W Nim uczestniczymy w prawdzie,
która czyni nas wolnymi (Por. J 8, 32).

Został nam dany Duch Święty – jak naucza Apostoł –
„gdzie jest Duch... tam wolność” (2 Kor 3,17).

Już teraz chlubimy się
„wolnością... dzieci Bożych” (Rz 8, 21).

1742 *Wolność i łaska.*

Łaska Chrystusa w żadnym wypadku nie narusza naszej wolności, gdy odpowiada ona zmysłowi prawdy i dobra, jaki Bóg złożył w sercu człowieka.

Przeciwnie, doświadczenie chrześcijańskie, zwłaszcza doświadczenie modlitwy, świadczy o tym, że im bardziej jesteśmy ulegli wobec poruszeń łaski, tym bardziej wzrasta nasza wewnętrzna wolność i nasza pewność zarówno wobec trudności, jak wobec nacisków i przymusu ze strony świata zewnętrznego.

Przez działanie łaski Duch Święty wychowuje nas do wolności duchowej, by uczynić nas wolnymi współpracownikami swego dzieła w Kościele i w świecie.

Wszechmogący i miłosierny Boże,
oddal od nas łaskawie wszelkie przeciwności,
abyśmy wolni od niebezpieczeństw duszy i ciała,
mogli swobodnie pełnić Twoją służbę
(Mszał Rzymski, *Kolekta z 32 niedzieli zwykłej*).

Pytania:

1. Co to jest wolność?
2. Jaka relacja istnieje między wolnością i odpowiedzialnością?
3. Jaki związek istnieje między wolnością a zbawieniem?
4. Jaka relacja zachodzi między wolnością a łaską?
5. Jakie związki zachodzą między wolnością a moralnością?
6. W jaki sposób wolność wiąże się z godnością osoby ludzkiej i prawem naturalnym?

Fotografia: Pixabay.com

Opracowanie: Syracyles.pl

Dziękuję za uwagę!
Króluj nam, Chryste!

